

Aanleiding

In 2013 heeft de gemeenteraad ingestemd met de buitenruimtenota Verbindend Beheren. In deze nota wordt beschreven dat we binnen de toenmalige financiële kaders het openbare gebied globaal onderhouden op het CROW kwaliteitsniveau C (minimaal onderhoud). De bewoners zijn hier niet altijd even blij mee en maken hier ook geregeld melding van. Ook veranderende wetgeving en weersinvloeden hebben dit beïnvloed. De vitaliteitskaarten geven een zelfde beeld. In vervolg hierop heeft de gemeenteraad de motie 'Verhogen kwaliteitsniveau Groen & Grijs' aangenomen en het college de volgende opdracht gegeven:

De raad draagt het college op een voorstel voor te leggen om gefaseerd het kwaliteitsniveau Groen en Grijs te verhogen en dit voorstel te betrekken bij de behandeling over de extra financiële ruimte vanaf 2017 (beraadslaging besteding middelen in bestemmingsreserve 'Nog te bestemmen bedragen').

Beoogd effect

Uitvoering geven aan de motie, waardoor het kwaliteitsniveau gefaseerd wordt verhoogd.

Argumenten

1 Probleemstelling

In de discussie over de kwaliteit van de openbare ruimte vormen de beschikbare middelen de rode draad. Ongeacht hoe één en ander wordt georganiseerd, het kost altijd geld. De wijze van organiseren kan een prijsverschil opleveren, maar niet in die mate dat er bijvoorbeeld met dezelfde middelen een hoger kwaliteitsniveau bereikt kan worden.

1.1 Kwaliteitsniveau grijs

Binnen het grijs spelen drie aspecten:

- 1 De onderhoudsmaatregelen aan verhardingen in het algemeen lopen achter
- 2 Over fiets- en voetpaden zijn veel klachten, veelal veroorzaakt door opdruk van boomwortels
- 3 Er staat veel onkruid op plekken die niet bereden of belopen worden

Ad 1

In 2015 is de raad geïnformeerd over de bestuursrapportage wegbeheer. De bestuursrapportage wegbeheer gaf aan er stappen zijn gezet in de goede richting. Desondanks voldeden we met betrekking tot grijs nog niet op alle punten aan het vastgestelde kwaliteitsniveaus.

Ad 2

Het Zaaksysteem wordt in Roosendaal gebruikt voor het afhandelen van de meldingen in de openbare ruimte. In 2015 zijn er 685 meldingen over de fiets- en voetpaden binnengekomen en in 2016 waren dat er 857.

Ad 3

Verkeersdruppels en middengeleiders vormen een belangrijke schakel in een veilige doorstroming van het verkeer. De meeste hebben een openverharding met veel naden. Het zijn vaak onhandige plekken voor de nieuwe manier van onkruid bestrijden en er groeit

gemakkelijk en veel onkruid op. Dit gaat ten koste van de kwaliteit van het openbare gebied en de verkeersveiligheid.

1.2 Kwaliteitsniveau groen

Door gebrek aan voldoende budgetten zijn vele groenvakken versleten. Daarnaast is er onvoldoende budget om een hoger onderhoudsniveau van het groen in stand te houden. We lichten toe wat er nodig is om het kwaliteitsniveau van het groen te verhogen.

1.3 Burgertevredenheid

Burgerparticipatie is belangrijk in de gemeente Roosendaal. Bewoners krijgen steeds meer invloed op hun woningomgeving, zeker waar het gaat om de inrichting. Zoals eerder beschreven komen er veel meldingen binnen over het onderhoudsniveau van het openbare gebied. Deze notitie voorziet ook in mogelijkheden om het effect dat het werk van de gemeente Roosendaal heeft op haar bewoners, positief te beïnvloeden. We gaan effectgestuurd beheren.

2 Maatregelen

2.1 Kwaliteitsniveau grijs algemeen

Voor wat betreft het onderhoudsniveau van het grijs zijn er bij de Kadernota 2017 vanaf 2017 structureel extra middelen beschikbaar gekomen.

Door het vanaf 2017 verplicht activeren van investeringen met een maatschappelijk nut en de verhoging van het jaarlijks budget voor reconstructies grijs zijn we in staat tot het niveau van 7,1 mln. structureel de noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden en reconstructies uit te voeren op het gebied van wegen, openbare verlichting en civieltechnische kunstwerken. D.m.v. een groei-model (oplopend budget) wordt de komende jaren ervoor gezorgd dat gedurende de looptijd van de activa de kapitaallasten volledig zijn afgedekt. Dit groei-model is verwerkt in de meerjarenbegroting.

Op dit moment worden veel projecten in opdracht van Beheer door het Ingenieursbureau voorbereid en uitgevoerd. Daarmee worden achterstanden in het totale wegbeheer in 2017 aangepakt en ontstaat een omvangrijke werkvoorraad.

2.1.1 Voet- & fietspaden

Sinds 2016 is structureel € 200.000,- voor het oplossen van boomwortelschades in trottoirs en fietspaden beschikbaar. Vanaf dit jaar komt daar € 31.000,- per jaar bij (raadsbesluit juli 2016).

Voorts is in de Beheerkalender opgenomen dat het voornemen er is om in geval van restantbudgetten deze in te zetten voor de omvorming van tegel- naar asfaltverhardingen bij fietspaden.

2.1.2 Verkeersdruppels, middengeleiders en groen voor grijs

Het onderhoudsniveau van deze verkeersobjecten wordt structureel verhoogd door ze af te werken met zgn. Street print. Hierdoor ontstaat in plaats van een open elementenverharding een volledig gesloten verharding die onkruid vrijwel geen kans geeft. De verkeersveiligheid en het onderhoudsniveau worden hiermee structureel verbeterd. Het is een eenmalige maar kostbare maatregel en daarom gaan we ons vooral richten op de wijkontsluitingswegen, zie

hiervoor bijlage I. Verder zal Saver betrokken worden bij het maken van de meest slimme keuze. Op deze locaties kan ongeveer 6.086 m² Street print worden aangelegd. Dit vergt een eenmalige investering van € 400.000,--. Gebaseerd op een levensduur van 20 jaar bedragen de kapitaallasten op jaarbasis € 24.000,-- (2017, een half jaar rente) en € 27.600,-- (met afloop voor 2018 e.v.).

Daar waar er een mogelijkheid is om de verkeersdruppels of middengeleiders om te vormen van grijs naar groen, door er bijvoorbeeld beplanting in te zetten, zullen we dat doen. Echter veel locaties zullen zich hier niet voor lenen, vanwege slechte toegankelijkheid van deze locaties op drukke verkeersaders. Op deze locaties wordt ervoor gekozen om een dichte verharding toe te passen.

De besparing van (tijds)inzet op de onkruidbestrijding (op verhardingen) wordt ingezet om de rest van Roosendaal intensiever aan te pakken.

2.2 Kwaliteitsniveau groen

De gemeenteraad van de gemeente Roosendaal wil middels de motie graag een hoger onderhoudsniveau van het groen. Om dit te kunnen realiseren zijn om te beginnen twee zaken noodzakelijk die invloed uitoefenen op de beleving van het groen: enerzijds oude, versleten groenvakken vervangen om met een schone lei te kunnen beginnen. En anderzijds een intensiever onderhoudsregime.

2.2.1 Reconstructie versleten groenvakken

Er is een inventarisatie gemaakt van de versleten groenvakken en hieruit is gebleken dat we een eenmalige investering van € 736.000,-- nodig hebben voor de reconstructie van deze vakken.

Voor deze eenmalige investering wordt € 236.000,-- vanuit de opbrengst van snippergroen (gestort in Bestemmingsreserve OOR) gedekt. De netto kapitaallasten bedragen daarmee bij een levensduur van 20 jaar € 32.360,-- (2017, een half jaar rente) en € 38.984,-- (met afloop voor 2018 e.v.).

In bijlage II zijn de versleten groenvakken beschreven die in plantseizoen 2017/2018 en 2018/2019 worden gereconstrueerd. Ook hier gaan we samen met bewoners het gesprek aan over reconstructie van de groenvakken en bepalen waar we prioriteit aan geven.

Vanaf 2019 is structureel € 100.000,-- nodig om versleten groenvakken te kunnen blijven herstellen. De incidentele opbrengsten van de verkoop van het snippergroen kunnen hiervoor niet worden ingezet, want de hoogte hiervan is op voorhand niet bekend. Vanaf 2019 worden de jaarlijks te vervangen groenvakken opgenomen in de Beheerkalender.

2.2.2 Hoger onderhoudsniveau

We gaan om een hoger onderhoudsniveau te bereiken het volgende doen:

- Er wordt op een hogere frequentie dagelijks onderhoud uitgevoerd:
  - Jaarlijks 6 in plaats van 4 “onderhoudsbeurten” voor de plantvakken (hoofdzakelijk schoffelen en zwerfafval verwijderen). De extra kosten hiervoor bedragen € 400.000,--.
  - De gazons worden 26 keer per jaar gemaaid in plaats van 20 keer. Hiervoor bedragen de extra kosten € 45.000,--

- Gedurende 6 maanden per jaar wordt er rond de obstakels zoals bomen, palen etc. gemaaid. Hiervoor is € 25.000,-- extra nodig. Voorheen gebeurde dit alleen als er op dat moment capaciteit beschikbaar was.
- Gedurende 6 maanden per jaar is extra inzet om vóór het maaien het zwerfvuil uit de gazons te halen. We werken momenteel al met de zogenaamde cleanteams vanuit de restcapaciteit. Om dit structureel te borgen is hiervoor jaarlijks € 25.000,-- nodig.

Voor bovenstaande maatregelen is € 495.000,-- nodig, waarmee het kwaliteitsniveau significant verbetert en de tevredenheid van bewoners over hun straat, wijk en de hele gemeente Roosendaal toeneemt.

2.3 Burgertevredenheid

Ook neemt de burgertevredenheid toe als er meer effectgestuurd beheerd wordt in plaats van te sturen op kwaliteitsniveaus.

2.3.1. De landelijke tendens is dat de wijze van het dagelijks onderhoud aan het veranderen is. Er wordt meer gekeken naar wat de bewoners belangrijk vinden. We gaan inzetten op effect gestuurd beheren, waarbij we ook aan het werk gaan waar bewoners direct ingrijpen in het dagelijks onderhoud noodzakelijk achten. Openbare Werken zet hier al op in door zich meer en meer te richten op servicegericht werken. Meldingen worden efficiënt afgehandeld via het Zaaksysteem en de medewerkers komen steeds vaker aan tafel in het kader van burgerparticipatie.

Effectgestuurd beheren betekent ook daar extra onderhouden waar de behoefte ligt: bij verschillende doelgroepen worden verschillende effecten bereikt. Zo kan er bijvoorbeeld in de woonomgeving van senioren meer aandacht komen voor de trottoirs, terwijl er in de omgeving van speelgroen juist even wat vaker wordt gemaaid en gesnoeid. We gaan bij effectgestuurd beheren wel uit van een basisniveau dat vergelijkbaar is met de afspraken uit Verbindend Beheren. Dit om de veiligheid van de openbare ruimte te waarborgen.

2.3.2. Intensiever schouwen met bewoners

Naast de reguliere schouwmomenten gaan we bij het effectgestuurd beheren digitaal schouwen introduceren dat een bredere doelgroep kan trekken. Als pilot beginnen we in een nader te bepalen gebied van de gemeente. We starten dit jaar met deze Burgerschouw-app, waarbij bewoners in het voor- en najaar via hun eigen smartphone of iPad kunnen schouwen. Wijkbewoners beoordelen zelf met de schouw de openbare ruimte op bijvoorbeeld de aanwezigheid van zwerfvuil en onkruid, maar ook de kwaliteit van de beplanting, trottoirs en fietspaden kan worden beoordeeld. Met de resultaten van de digitale burgerschouw gaan we kijken naar de mogelijkheden om accenten in de uitvoering van het beheer en onderhoud te verleggen.

Zo kunnen we enerzijds het dagelijks beheer beter afstemmen op de Beheerkalender en anderzijds terugkerende klachten van bewoners voorkomen. Door bewoners meer te betrekken bij het dagelijks onderhoud wordt de bewustwording over het openbare gebied bij de bewoners en gebruikers vergroot. Dit alles draagt uiteindelijk bij aan een betere communicatie met bewoners, het vergroot daarmee de tevredenheid van de burgers en draagt bij aan het vertrouwen in de gemeente.

Financiën

De kapitaallasten van de investeringen van € 736.000,-- en € 400.000,-- voor respectievelijk de reconstructie van versleten groenvakken en het aanbrengen van de Streetprint bedragen, bij een lineaire afschrijving van 20 jaar (rente 2%), voor beide investeringen in totaal bruto € € 68.160 (2017).

Door het inzetten van de in 2016 in de bestemmingsreserve OOR gestorte opbrengst van verkoop snippergroen (€ 236.000,-) kunnen we, via de bestemmingsreserve kapitaallasten, de bruto-kapitaallasten terugbrengen met € 11.800 per jaar tot netto € 56.360.

Daarnaast is er sprake van verhoging van de reguliere exploitatiebudgetten vanaf 2017 met € 495.000 per jaar (effectgestuurd beheren) en met € 100.000 vanaf 2019 voor de reguliere vervanging van versleten groenvakken.

E.e.a. resulteert in structurele lasten van € 551.360 in 2017 oplopend tot € 660.448 (in 2019). Voorstel is om hiervoor het begrotingsoverschot 2017 e.v. aan te wenden zoals dat in de Kadernota 2018 zal worden ingebracht. Deze begrotingswijziging zal dan ook geïntegreerd worden in de Kadernota 2018.

Zie bijlage III voor de begrotingswijziging.

Het vraagstuk van de uitvoeringscapaciteit regelt dat de incidentele aanvullingen die Openbare Werken kreeg in het verleden structureel worden. Dat betekent dat in financiële zin gegarandeerd wordt dat het onderhoudsniveau van de afgelopen jaren kan worden voortgezet. De onvrede die over dat kwaliteitsniveau bestaat wordt opgelost met de beantwoording van de motie. Beide financiële maatregelen zijn nodig om tot een hoger onderhoudsniveau te komen.

Communicatie

Met dit voorstel stelt de raad financiële middelen beschikbaar voor maatregelen die leiden tot een hogere kwaliteit van de buitenruimte. De maatregelen hebben betrekking op het kwaliteitsniveau van het grijs en groen in het algemeen, de voet- en fietspaden, verkeersdruppels en midden geleiders van belangrijke wegen en de aanpak van versleten groenvakken. Bij het dagelijks onderhoud kijkt de gemeente naar wat inwoners belangrijk vinden. Er wordt ingezet op effectgestuurd beheren. De gemeente betreft actief inwoners bij het onderhoud van de buitenruimte. Dit doet zij door middel van publicaties via Stadserv en de inzet van social-media. Daarnaast hebben wijkchefs, beheerders en de buitenploegen een belangrijke rol in het ophalen wat onder de inwoners leeft. De servicegerichtheid staat voorop en de gemeente gaat daar aan de slag waar inwoners onderhoud belangrijk vinden.

Bijlagen

Bijlage I: Locaties toepassen Streetprint

Bijlage II: Locaties herstellen versleten groenvakken

Bijlage III: Begrotingswijziging